

Semih İdiz

Hillary Clinton'dan önemli laiklik ayarı

ABD Dışışleri Bakanı Hillary Clinton'un ziyareti, Bush yönetiminin AKP iktidarına bakıp Türkiye'nin siyasi kimliği hakkında ortaya koymaya çalıştığı tanımdan hoşnutsuzluk duyanlar için rahatlatıcı oldu.

Hillary Clinton'un, Bush yönetiminin "ılımlı İslam" söyleminden ayrılarak, Türkiye'den birkaç kez "anayasası laik olan bir ülke" olarak söz etmesini, Washington'daki yeni yönetim tarafından yapılan önemli bir "siyasi ayar" olarak kabul etmek gerekiyor.

Hareketleri ve açıklamalarıyla sempati toplayan, bu nedenle ülkemizdeki yaygın Amerikan aleyhtarlığının giderilmesine katkıda bulunacağı kesin olan Clinton'un, demokrasi, insan hakları, basın özgürlüğü ve Türkiye'nin AB perspektifine yaptığı vurgular da dikkat çekiciydi.

Başbakan Erdoğan'ın ABD'nin insan hakları raporundaki "basın özgürlüğü" bölümü hakkında şikâyet ettiğini esprili ve yumuşak bir yaklaşımla doğrulayan Clinton'un buna verdiği yanıt sorulduğunda söyledikleri de ilginçti.

Alçak gönüllü tavır

Alçak gönüllü bir tavırla kendi deneyimlerine de atıfta bulunarak, "Hoşlarına gitmese de siyasetçiler özgür basına katlanmak zorundalar" anlamına gelen sözler sarf etmesinin Erdoğan'ı ne kadar tatmin ettiğini bilmiyoruz tabii.

Bu sıcak ziyaretin en önemli sürprizi ise, kuşkusuz, ABD Başkanı Barack Obama'nın bir ay içinde Türkiye'ye geleceğı açıklamasıydı. Diplomatlar, bunun Türkiye'ye verilen büyük önemin bir göstergesi olmasının yanı sıra, Washington'un Ermeni soykırımını konusuyla ilişkileri gölgelemek istemediğine dair bir mesaj olduğu değerlendirmesinde de birleşiyorlar.

Clinton'un, Mehmet Ali Birand'a verdiği demeçte, Türkiye'nin ABD'nin dost olan NATO müttefiki bir ülke olduğunu vurgulaması ve Obama'nın ziyaretinin bu çerçevede gerçekleşeceğini söylemesi de önemliydi.

Zira, Obama'nın İslam âlemine seslenmek amacıyla çıkacağı belirtilen geziye Türkiye'den başlayacağına dair spekülasyon İslami çevrelerde bir süredir yayılıyordu. Obama'nın burada "Türk halkına sesleneceğini" kaydeden Clinton'un, Türkiye'nin "laik anayasası olan bir demokrasi" olduğunu bu vesileyle de tekrarlaması dikkat çekiciydi.

Olumlu bir döneme giriliyor

Clinton'un, Türkiye'nin, "İslamın laiklik ve demokrasiyle pekâlâ bir arada yaşayabileceğini gösteren bir model olduğunu" sözlerine eklemesi de konuyu doğru çerçeveye oturttu. Türkiye ziyareti sırasında Obama'dan İslam dünyasına bir mesaj gidecekse, o mesajın bu olacağı da böylece anlaşılmış oldu.

Clinton'un, Washington'un Türkiye'nin AB perspektifine verdiği önemi vurgulaması ise, Obama yönetiminin AB nezdinde ciddi bir "Türkiye lobisi" yürüteceğini ortaya koydu. Bunun, Batı ile ilişkileri konusunda son dönemde karışık sinyaller veren Ankara'nın geleneksel çizgisine dönmesi açısından etkili olması bekleniyor.

Dışışleri Bakanı Babacan'ın geçen hafta İsrail Dışışleri Bakanı Livni ile yaptığı ve

“stratejik ilişkilerin” vurgulandığı görüşme de göz önünde tutulursa, son dönemde yaşanan türbölstan sonra Ankara’nın zaten dış politikadaki geleneksel çizgisine dönmeye başladığı söylenebilir.

Türkiye’nin, alışık olmadığı sularda yüzmeye çalışmasının ardından, bu çizgiye dönme ihtiyacını duyması, uzun vadeli ulusal çıkarların nerede yattığına dair bir idrakin doğmakta olduğunun işareti olarak da kabul edilebilir.

ABD tarafında diplomatik, siyasi ve sosyal altyapısı çok iyi hazırlandığı anlaşılan Hillary Clinton’un ziyaretiyle iki ülke arasındaki ilişkilerde yeni ve olumlu bir döneme girildiği açıkça görülüyor.